

DOMAČIN.

DOMAČIN izhaja vsako soboto popoldne, če je ta dan praznik dan poprej ob istem času. — Naročnina za Ljubljano z dostavljanjem na dom: celoletno 3 K, polletno 1 K 50 v, četrletno 75 v; po pošti: celoletno 4 K, polletno 2 K, četrletno 1 K. — Uredništvo je na Miklošičevi cesti št. 16 v I. nadstr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu DOMAČINA. Nepranirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. — Inserati (oglasi): Trikrat razdeljena peti vrsta 24 v, cela stran 60 K. — Pri večkratnem oglašanju znaten popust. — Upravišтво je na Miklošičevi cesti št. 16 v pritličju.

Štev. 30.

V Ljubljani, dne 4. oktobra 1913.

Leto I.

Kaj naj bi poslanci zahtevali za kmetovalce.

V listu „Allgemeine Bauernzeitung“, ki izhaja v Celovcu, je objavilo pod gorenjim naslovom več kmetovalcev iz Labudske doline jako zanimivo pismo, ki izvrstno slika gospodarsko bedo našega revnega kmetijskega stanu in daje navodila, kako odpraviti to revščino. Na vprašanje: Kaj naj bi poslanci zahtevali za kmete, daje pismo sledeči odgovor:

V prvi vrsti pač znižanje obrestne mere na kvečjemu tri odstotke. Kajti, ako ima vlada denar, da izposoja židovskim velikim bankam denar za dva odstotka, zakaj bi ga potem ne imela tudi za uboge kmete, ki imajo ob koncu leta mnogokrat za vse svoje delo in ves svoj trud še več dolgov kot prej. Ni v redu, da pusti vlada kmetški stan, ki je oče in reditelj vseh drugih stanov, vsled visokega obrestovanja od kapitalizma požreti. Kapitalizem ne napravi državo zmožno za eksistenco, marveč le zdrav in krepki kmetški stan. Zato naj bi se ozirale vlade najpoprej na potrebe kmetov! Kmet je in ostane največja opora vseh drugih stanov. Zato naj bi se dajalo kmetu tudi povsod potrebno podporo, ne pa da bi se ga psovalo in zaničevalo.

Neki kmet je pripovedoval in rekel: „Pred dvema letoma, v času suše, moral sem napraviti tisoč kron dolgov in preteklo leto vsled mokrote ter toče dva tisoč kron dolgov“ — in tako gre tudi drugim. Bilo bi torej pač na mestu, da bi se vpeljalo splošno zavarovanje zoper elementarne škode, ki bi se raztezalo ne samo na točo, marveč tudi na sušo, mokroto itd. Doneske k temu bi pač vsakdo rad plačal, ako ve, da bi dobil v takem slučaju tudi izdatno odškodnino. Koliko žalosti in skrbi bi se s tem omililo, koliko družin rešilo pogina!

Potem izdatno znižanje davkov; denar za vzdrževanje države naj se tam išče, kjer je, namreč višje obdačenje velikih bank, dobičkanosnih veleindustrijskih ter trgovskih podjetij, obdačenje vseh predmetov „lüksusa.“ Tisti, ki se na železnici v prvem in drugem razredu vozijo, imajo denar; nadalje imajo oni denar, ki imajo iz luksusa in lenobe celo skupino poslov in slug, katere dobe z dežele. Tako se dobe ženske in dame, ki se puste pod imenom „milostljiva“ itd. skoraj kakor boginje častiti, ki pa imajo pravzaprav za splošno življenje mnogo manj vrednosti, nego pridna kmetica ali dekla na deželi. Ti ljudje naj bi od vsakega posla plačevali na leto do 100 kron davka ali pa naj bi svoje domače delo sami izvrševali; kajti kmetica mora

Podlistek.

Pomota.

Povest. — Slovaški spisala Ljudmila Podjavorinska.
Poslovenil Podravski.

(Dalje.)

Grajska ji je omenila, da je čula razgovor zaljubljenec ter zamolčala, da se je vrtela govorica o Martinu, kajti sestra, kakor vaščanje sploh, si je mislila, da so Martina odpravili radi ubožstva in ji to zamerila. Toda sestra je navzlic temu dvomljivo odmajevala z glavo. Janko je veternjak in kdaj mu še bo mogoče se ženiti! Sedaj je tukaj, a do polnoči prehodi še devet dvorišč kot pravcat ponočnjak. Ona ve zanesljivo, da hodi tudi za Beto in v tem že mora tičati nekaj. Županovi so ji bili botri pri krstu in županovka je obljubila že njeni materi, da vzame Beto za nevesto. In ne zadeli bi slabo, Beta ima doto, dobi jo takoj po poroki — in županovim pride prav. Pametno bo, ne verjeti, marveč poizvedovati, radi česar svetuje sestri previd-

nost. „Da povem resnico, draga moja, meni Janko ne ugaja; med razposajenci je prvi, pametne besede ne spregovori, marveč zbija samo šale. Takšni niso odkritosrčni.“

„Jaz Marki ne bom branila — naj se omoži po svoji volji — iz ljubezni,“ reče razločno, spomnivši se Martinovih besed.

„Nu dobro, toda treba bo vendar vedeti, pri čem si. Kdor hoče dobiti, mora barantati,“ je omenila pomislivo.

Po noči, prebiti brez spanja, se je Grajska odločila ravnati po sestrinem nasvetu. Šla je k botri ter ji zapala odkritosrčno svoje skrbi. Marka je prekoračila že sedemnajsto leto; napočil je že čas, da bi se omožila. Edina hči je — ji je pojasnjevala — in ona, mati, bi se sramovala, ko bi sedela doma do dvajsetega leta. Njih je bilo šest sester in nobena ni počakala dvajsetega leta pri roditeljih. Nu, evo, županov Janko zahaja k njim pogostoma in Marki se je prikupil tako, da ne mara nobenega drugega.

Botra je rada šla k županovim na poizvedbo. Toda ni prinesla dobrih novic. Županovko je našla v velikih skrbih; najmlajšemu njenemu otroku so jeli rasti

poleg poljskega in gospodinjkega dela še za živino in svinje skrbeti, ker deklet skoraj ni dobiti.

Vse beži v mesta in v tovarne in to je eden glavnih vzrokov splošne druginje. Neki kmet je pripovedoval pred kratkim: „Ko sem svoje posestvo prevzel, imel sem 40 kosov živine in zdaj jih imam le še 15, kajti dobim le dva hlapca in še ta dva ostaneta le zato na deželi, ker nista za fabriško delo zmožna. Ako bo šlo tako naprej, prisiljen sem, prodati svoje posestvo.“ Ker pa se pod takimi pogoji ne dobi poštenega kupca, bode prisiljen prodati razkosevalcu posestev morda za polovico cene; ta kupec pa bode spremenil plodovite njive in travnike, ki so jih naši predniki gnojili s svojim znojem, zopet v divjaštvu, kjer se bode udajalo par gospodov svojemu lovskeemu veselju.

In to razkosavanje posestev pospešuje vlada, ker takim ljudem davkov ne podvoji, marveč jim jih celo zniža. Oj ti ljuba Avstrija, kaj bode iz tebe, ako pustiš na ta način zaklati kmeti stan, ki te redi in katerega sinovi te varujejo! Žalostno je videti, kako se plodovite njive vsled pomanjkanja delavskih moči ne obdelujejo več, temveč kvečjemu še kosijo. Mnogo milijonov metrskih centov žitja več bi bilo lahko v državi, ki bi služilo ljudstvu v hrano, njegovi odpadki pa živinoreji, ako bi bilo dovolj delavskih moči.

Na ta način pač ni misliti na nazadovanje druginje. Pri trgovini in v industrijskih podjetjih delujejo mnogokrat tisoči, ali le eden si polni žepe. Ako bi ti tisoči raztreseno po deželi delali, lahko bi imela vsa dežela od tega dobiček.

Eden vzrokov tega izseljevanja iz dežele je tudi oproščenje od davkov v mestih pri novih zgradbah, ker vzamejo te svoje delavske moči zopet deželi in kmetom; kajti le naraščanje mest in tovarn in vsled

zobiči, pa je ležal vsled tega ves vroč v postelji. Iskala je v skrinji povezke, v katerem je imela spravljen žefran, ki so ga pri krstu imeli s seboj, hoteča mu ga dati zaužiti, ako bi imel uroke. To je baje kaj dobro zdravilo. Bila je nejevoljna, da ga ni mogla najti. Župan je odšel po opravkih v mesto — doma pa so imeli nujno delo s pospravljanjem otave. Na opombo o ženitvi je odvrnila nejevoljno, češ, da za takšne reči nima časa. Ima dovolj drugih skrbi, ne pa še, da bi fantu pridobivala oproščenje... Še eno leto prejde, preden pojde k novačenju. Za nevesto pa si niso v skrbeh, naj se torej nobena ne veže nanj...

Grajska zagori od jeze in sramote. Ko bi se imel skaziti tudi ta načrt? Tudi tu je naletela na oviro. A to od ljudi, ki bi se ji morali na kolenih zahvaljevati za takšno nevesto! Otrok ima kakor čmrljev, premoženje ni nič prida — pa tudi polje se nahaja v najslabšem stanju.

„Meni se nekako dozdeva, draga botra, da ima županovka nekaj proti nam. Bržkone bo tako, da: „hodil je po gaju, posekal pa na samem kraju“. Vzame ona, ki mu jo poiščejo starši.“

„Ali bi ju mar šli raztrgat? Janko zahaja dan za dnevom k nam, že drugi se nas ogibljuje radi njega. A imel bi še poslušati starše?!“ se je ustrašila Grajska. In govorila je resnico. Mislila si je, ko Marka doraste, da se bodo kar pulili za njo in evo, še niti eden je ni snubil. Najpoprej je imela v mislih Martina, sedaj zopet Janka. Saj to govori le ona sama, češ, da je hčerka ne skrbi.

(Dalje prihodnjič.)

tega nazadovanje kmetkega stanu je krivo druginje, ki se bode še povečala, ako se ne bode proti temu postavnim potom potrebno ukrenilo.

Žalostno je tudi, da se starostna preskrba za posle in male kmete tako dolgo zavlakuje. Le v volilnih časih se semtertja omeni; kajti žalostna usoda čaka stare posle. Ako postane slaboten in ni več zmožen za delo, ako zboli in pride kot neozdravljiv iz bolnišnice, potem pride v svojo domovinsko občino kot užitek in more po razmerah od 1 do 14 dni v eni hiši ostati; ako ne more več hoditi, dobi „pare za nositi“, v katere ga polože in od hiše do hiše nosijo ali vozijo, dostikrat napol mrtvega; ako se sam ne more več čistiti, je mnogokrat poln lastne umazanosti in uši. Ako ne naleti ravno na posebno usmiljene ljudi, leži mnogokrat skoraj vse dni v svojem lastnem močvirju. Da se njegovo tarnanje in stokanje ne čuje, postavijo reveža kam v postranski kraj, pozimi v mrzel hlev, večidel brez zdravil in zdravnika. Brez tolažbe vere, brez sorodnikov, zapuščen od vseh znancev mora čakati na svoj konec. Žalosten, toda resničen pojav v 20. stoletju! Zato se pač lahko opravičeno zakliče: Na noge poslanci, vaša dolžnost je, da delujete z vsemi močmi za zboljšanje teh neznosnih razmer!

Kranjski deželni zbor.

Petnajsta seja dne 30. septembra 1913.

Predsednik deželni glavar dr. Ivan Šusteršič, oziroma deželnega glavarja namestnik Leopold baron Liechtenberg.

Vladna zastopnika: Ekszellenca c. kr. deželni predsednik baron Schwarz in c. kr. dvorni svetnik vitez Laschan.

Deželni glavar otvori sejo ob 10. uri dopoldne in imenuje zapisnikarjem poslanca Demšarja in dr. Novaka. Svojo odsotnost od današnje seje sta opravičila poslanca baron Born in knez Windischgrätz.

Glavar naznani, da se ni potrdil načrt lovskega zakona iz zadnjega zasedanja deželnega zbora in priobči neki drugi dopis vlade glede pobiranja doklad.

Dr. Lampe in tovariši interpelirajo deželnega glavarja zaradi zlaganih časniških poročil o deželnem zboru. Razni zunanji, zlasti dunajski listi so prinesli o zadnji seji deželnega zbora kranjskega popolnoma zlagana poročila.

Deželni glavar odgovori, da je tudi sam opazil poročilo, v katerem se deželnemu glavarju polagajo v usta besede, ki jih ni govoril. Ker ni proti temu kaj drugega storiti, se ukrene, da se tem listom pošljejo uradni popravki. Deželni glavar tako napačno poročanje obžaluje in izjavi, da bo tudi vprihodnje v takem slučaju odredil uradne popravke.

Nekatere interpelacije poslanca Ribnikarja in tovarišev se odkažejo dotičnim odsekom.

Dr. Lampe je odložil svoj mandat v upravnem odseku; na njegovo mesto se izvoli posl. Dermastia.

Nekatera poročila deželnega odbora se odkažejo pristojnim odsekom.

Poslanec Povše poroča o imenu upravnega odseka o nujnem predlogu poslanca dr. Gregoriča v zadevi prihoda kamniških vlakov na južni koločvor. Predlaga, naj se deželna vlada pozivlje, da nemudoma vse stori, da državna železniška uprava primora Južno

železnico, da dovoli prihod in odhod kamniških vlakov na Južni kolodvor, oziroma z Južnega kolodvora. — V debati dr. Gregorič ponovno poudarja nujno potrebo te zadeve in obsoja zavlačevanje, ki se godi iz kljubovalnosti. — Sprejeto.

Nato se nadaljuje debata o Završniški centrali. Stavbni svetnik Gailhofer poda obširno tehnično sliko ter poudarja, da je projekt vseskozi dobro premišljen in preštudiran, tako da izključuje vsako poznejše presenečenje.

Nato poda še stavbni ravnatelj Sernec strokovnajaška pojasnila o tej zadevi.

Poslanec Ribnikar izjavlja, da ga ta pojasnila niso zadovoljila, ker se baš niso doteknila vprašanja rentabilitete, ki je poglavitna stvar. Slišali pa tudi še nismo računa glede investicij in še bodočih stroškov. Po njegovem se je porabilo že okoli 500.000 K, plače in diete bodo stale do dograditve 200.000, stroji 200.000, druge naprave 100.000, omrežje, kabli in drugo 400.000 kron, transformacijske postaje 100.000, torej bo znašal investirani kapital minimalno 1 milijon in pol kron. Osojbo bo na leto minimalno stalo 18 tisoč kron, olje 1000 kron, davki, pristojbine 2000 kron, glavno pa je obrestovanje, 77.000 kron, amortizacija tudi okroglo toliko, vpoštevati je elementarne nesreče (Medklici), vzdrževalne stroške 15.500 K; skupni izdatki letno torej minimalno 191.500 kron. Govornik ceni nato množino oddaje toka za razsvetljavo in kmetijske motorje na leto in pride do zaključka, da bodo znašali letni dohodki 100.000 kron, torej nad 90.000 kron deficita na leto.

Poslanec Jarc predlaga, da naj deželni zbor glede dosedanje akcije deželnega odbora izreče popolno zaupanje, ter preide preko predloga dr. Trillerja, ki predlaga pregled projekta po strokovnjakih, ki niso v službi dež. odbora, na dnevni red.

Dr. Triller izvaja, da so izvajanja deželnih strokovnjakov tudi njega razočarala. Voda na Završnici glasov parera gosp. Gailhoferja samega pade za tri mesece na nizko stopnjo. Izvedenci trde, da bodo vsled tega stroški za bajerje napravili Završnico suho. — Kar se tiče rentabilitetnega računa, je danes po referatu gosp. dr. Serneca vse le še bolj nejasno. Priporočajo zato še enkrat svoj predlog glede posebne komisije za preiskavo završniške naprave.

Dr. Lampe: Vsak, komur je na tem, da se stvar pojasni, mu mora stvar biti zdaj zadosti jasna. Deželna tehnika sta podala stvarno poročilo. Dr. Triller je stavil predlog, da se izvoli peteročlanski odsek, ki bi mogel pritegniti tudi objektivne strokovnjake.

Zakaj tak peteročlanski odsek, saj imamo deželni odbor, ki šteje z gospodom glavarjem celo šest članov! V tem deželnem odboru so zastopane vse stranke, ima vsak teden redne seje in se vse natančno presoja in pretehta in zato je deželni odbor veliko bolj stvaren forum kakor tak odsek.

Vi imate svoje izvedence, eden izmed teh je Ribnikar. (Veselo pri večini.) Ne vem, kje je on elektriko študiral. Na vsak način vi živinozdravniku verjamete o elektriki, deželnim strokovnjakom inženjerjem pa ne — to je lepa perspektiva za peteročlanski odsek. Ribnikar je glede rentabilitete veliko številč povedal. Jaz sem tudi računal, pa sem prišel do čisto drugačnih. Pri takih velikih podjetjih splošnega narodno-gospodarskega pomena se taki zanesljivi računi ne morejo delati. Kje se je pa dekal rentabilitetni račun pri mestni elektrarni? (Dr. Tavčar: To je privatno podjetje,

to nas nič ne briga! — Klici od večine: Mestna elektrarna je vendar mestno podjetje!) Drugi vaš izvedenec je Milan pl. Šuklje. Ta je v časopisu dr. Tavčarja — (Dr. Tavčar: Jaz imam samo 70 delnic. — Deželni glavar: Pustimo to stvar; ta spada na občni zbor Narodne tiskarne.) — že odpočetka prišel z lažjo, da jaz projekte in račune v svojo miznico skrivam. Po še nekaterih izvajanjih prekine deželni glavar sejo, ki se nadaljuje ob 3. uri popoldne.

Ko se popoldne seja zopet nadaljuje, podeli glavar besedo stavbnemu svetniku Gailhoferju, ki odgovarja na dopolne izrečene pomisleke in konstatira, da je Završnica ena najstalnejših voda, ter poda tozadevna natančna pojasnila. — Nato dokazuje ravnatelj deželnih električnih central Sernec racionalno sestavo cenikov in rentabiliteto vsega podjetja.

Ko so v debato posegli še nekateri poslanci, se glasuje o predlogih; pri tem se sprejme predlog poslanca Jarca, nakar odpade glasovanje o predlogu poslanca dr. Trillerja.

Nato se obravnavajo razne občinske zadeve.

Poročilo o finančnem odseku. Dr. Žitnik poroča o izkazu dohodkov in stroškov ustanovnih zakladov za leto 1911. in predlaga, da se izkaz dohodkov in stroškov ustanovnih zakladov za leto 1911. odobri. — Sprejeto.

Dr. Žitnik poroča potem o računskih sklepih melioracijskega zaklada za l. 1911. in l. 1912. in o proračunu deželnega melioracijskega zaklada za l. 1913. — V temu sledečo debato posežeta posl. dr. Triller in dr. Krek.

Vajeniški dom v Ljubljani. Dr. Gregorič kot poročevalec poda poročilo o dovolitvi podpore za zgradbo vajeniškega doma v Ljubljani.

Poslanec Ribnikar poudarja važnost vzgoje obrtniškega naraščaja.

Poslanec Jarc pravi, da prav vajeniški dom bo najboljši pomoček, da se vajenci ne bodo mogli uporabljati za razbijanje šip. (Pritrjevanje.)

Grof Barbo pozdravlja ustanovitev vajeniškega doma, meni pa, da so stroški nekoliko previsoki. Tudi ministrstvo za javna dela bi pač moglo več prispevati. Proračun se mu ne zdi, da bi popolnoma držal, zlasti prispevek za vajenca po 34 kron je odločno previsoko proračunan. Tudi ni jasno, koliko bo prišlo končno na deželo prispevka. Predlaga, naj se glasuje o obeh delih ločeno, za prvi del bo njegova stranka glasovala, za drugi del pa ne. Dodatni predlog poslanca Ribnikarja je odveč.

Pri glasovanju se predlog poslanca Ribnikarja, naj se vsa zadeva vrne deželnemu odboru, odkloni. Prvi del predloga odseka, da se ustanovitev „Vajeniškega doma“ v Ljubljani pozdravlja in da je deželni zbor pripravljen primerno prispevati, se sprejme z glasovi S. L. S. in veleposestva; drugi del predloga, da se dovoli letna podpora za amortizacijo dolga ne nad 80 tisoč kron, se sprejme z glasovi večine. Dodatni predlog poslanca Ribnikarja se odkloni.

Sledi poročilo o asanaciji financ javnih bolnišnic v Krškem, Novem mestu in Postojni.

Deželni glavar dene na dnevni red nujni predlog dr. Tavčarja glede regulacije učiteljskih plač s 1. januarjem 1914 v zmislu plač državnih uradnikov.

Pri glasovanju se nujnost odkloni in predlog odkazuje finančnemu odseku.

Glavar nato sejo zaključi in odredi prihodnjo sejo v četrtek, dne 2. oktobra, ob pol 11. uri popoldne.

Iz seje deželnega odbora kranjskega z dne 25. septembra 1913.

Protestnega shoda proti zvišanju tarife južne železnice, ki se vrši v Gradcu, se udeleži železniški referent deželnega odbora.

Sklene se predloga za deželni zbor o lovskem zakonu.

Blaž Naglič se imenuje računskim praktikantom pri uradu za odmero davščine od zemljiškega prirastka.

Sklene se z glavnim odborom za obdelovanje ljubljanskega barja sledeča pogodba:

§ 1. Glavni odbor za obdelovanje močvirja v Ljubljani po svojih postavnih zastopnikih prepušča v zmislu sklepa, storjenega v seji Glavnega odbora za obdelovanje močvirja v Ljubljani dne 22. junija 1913, deželi Kranjski izključno souporabo jezer v Ljubljani in Gruberjevem kanalu za izrabo vodne sile v hidroelektrične namene.

Izključno souporabo je razumeti tako, da Glavni odbor za obdelovanje močvirja v Ljubljani ne sme uporabe nikomur drugemu prepustiti kot samo deželi Kranjski.

Ta souporaba gre tako daleč, da more dežela Kranjska po svojih upravnih organih, nevarno namenom in interesom Glavnega odbora, oziroma obdelovanja močvirja, v svoje hidroelektrične namene uporabljati oba jezova, kakor hoče, oziroma, kakor kažejo njene potrebe, vpoštevajoč pri tem pogoje, navedene v razsodilu mestnega magistrata ljubljanskega z dne 15. marca 1911, št. 1824/1911, in seveda dalje proti vpoštevanju postavnih, oziroma oblastvenih določil z ozirom na nameravano vodno izrabo.

Z ozirom na to, da je proti gori navedenemu razsodilu mestnega magistrata ljubljanskega vložena pritožba, ima dežela Kranjska vpoštevati one pogoje, ki bodo končno veljavno pravomočno določeni od najvišjega upravnega oblastva.

§ 2. Dežela Kranjska jemlje po svojem deželnem odboru na znanje prepustitev teh pravic pod gorenjimi modalitetami in se zaveže poleg tega pravoveljavno k obratovanju in vzdrževanju teh zatvornic od takrat naprej in za toliko časa, kakor bo ona souporabo jezer izvrševala.

Dalje se dežela Kranjska zaveže, nastaviti in plačati glavnemu odboru za obdelovanje močvirja v Ljubljani kulturnega inženerja za vsa kulturno-tehnična dela na Barju, vse to seveda le za čas souporabe jezer.

Prošnja telovadnega društva »Sokol« za prepustitev deželnega gledališča za neko prireditev se odkloni.

Deželnemu odboru se izroči predloga o ustanovitvi šole za bolniško strežbo.

Sklene se odločno intervenirati pri vojnem ministertvu, da se zgradi vojašnica v Vipavi, ker bi sicer bila občina zelo oškodovana.

Deželnemu zboru se izroči gradivo za noveliranje občinskega volilnega reda za deželo in za mesto Ljubljana.

Politični pregled.

Državni zbor.

Zatrjuje se, da bo državni zbor sklican na 21. oktobra, mogoče pa je, da bo zboroval še pozneje zaradi češko-nemške sprave in zasedanja deželnih zborov. Če

se posreči sklicati gališki deželni zbor v drugi polovici oktobra, bo pričel državni zbor z jesenskim zasedanjem med 22. in 29. oktobrom.

Češko-nemška pravna pogajanja.

Po najnovejših poročilih iz Prage je vendar upati, da bo prišlo med Nemci in Čehi na Češkem do sprave in da se bodo vse sporne točke med obema narodoma ugodno rešile. Kakor poroča časopisje, se večina čeških strank udeleži novih pravnih pogajanj, ki se bodo vršila na Dunaju. Mladočehi, agrarci in klerikalni Čehi se bodo sigurno udeležili po svojih zastopnikih teh češko-nemških pravnih pogajanj. Le češki radikali se še vedno obotavljajo. Izključeno pa ni, da pošljejo tudi češki radikali svoje zastopnike h konferencam. Res, skrajni čas bi že bil, da pride do miru med obema narodoma, ki sta oba vsled medsebojnega neprestanega narodnostnega boja hudo izmučena.

Imenovanje deželnega glavarja na Goriškem.

Za deželnega glavarja na Goriškem je imenovan deželni poslanec dr. Alojzij Faidutti, za njegovega namestnika pa dr. Alojzij Franko, odvetnik v Gorici.

Položaj na Balkanu.

Dogodki v Albaniji.

Spopadi ob albanski meji med Dibro in Djakovico so prav resnega značaja. Med Albanci in Srbi so se vršili prav ljuti boji. Po poročilih je bilo v teh bojih udeleženih nad 20.000 Arnavtov. Srbske čete so bile poslone proti albanski meji, medtem ko je odšlo že prej 8 polkov za ojačenje obmejnih čet. Tudi sicer se je vse odredilo, da se zavrnejo albanski vpadi. Spričo močnih vojaških oddelkov, ki sta jih postavili Srbija in Črnagora proti Albancem, je pričakovati v najbližjem času prav resnih bojov ob mejah nove kneževine. Velika ogorčenost vlada v Beogradu, odkar je znano, da stoje Albanci že pred Ohrido in da je pričakovati njene osvojitve po Albancih, ker je tam le slaba srbska posadka. Djakovice se Albanci dosedaj niso polastili, ker so vse njihove napade Srbi zavrnil. Albanci prodirajo v dveh kolonah, ena, zbrana v Elbasani, koraka proti Ohridi, druga, ki je osvojila Dibro, koraka proti Rezanu. Albanci so požgali in porušili vse obmejne vasi in pomorili vse tamošnje prebivalce. Prebivalci Dibre so še pravočasno ubežali. Slaba srbska posadka se je morala po ljutem boju umakniti 8000 Albancem in jim prepustiti Dibro, ker niso došla ojačenja. Albanci so bili oboroženi s topovi, z brzostrelnimi in s strojnimi puškami.

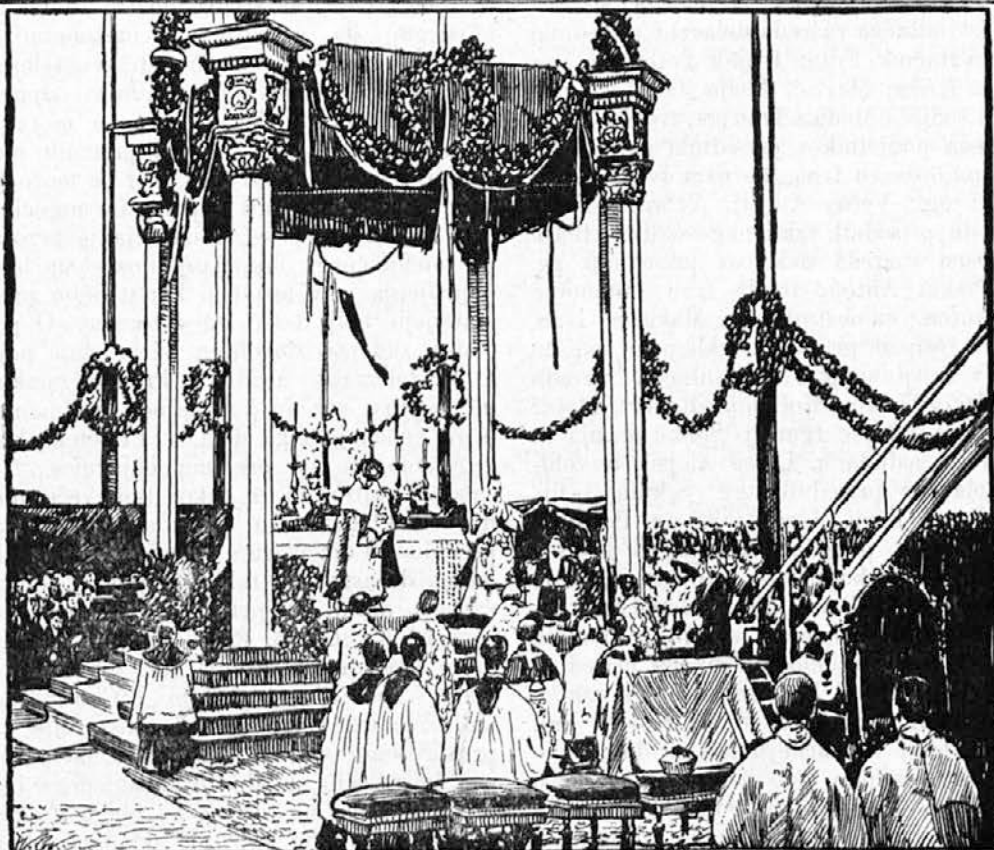
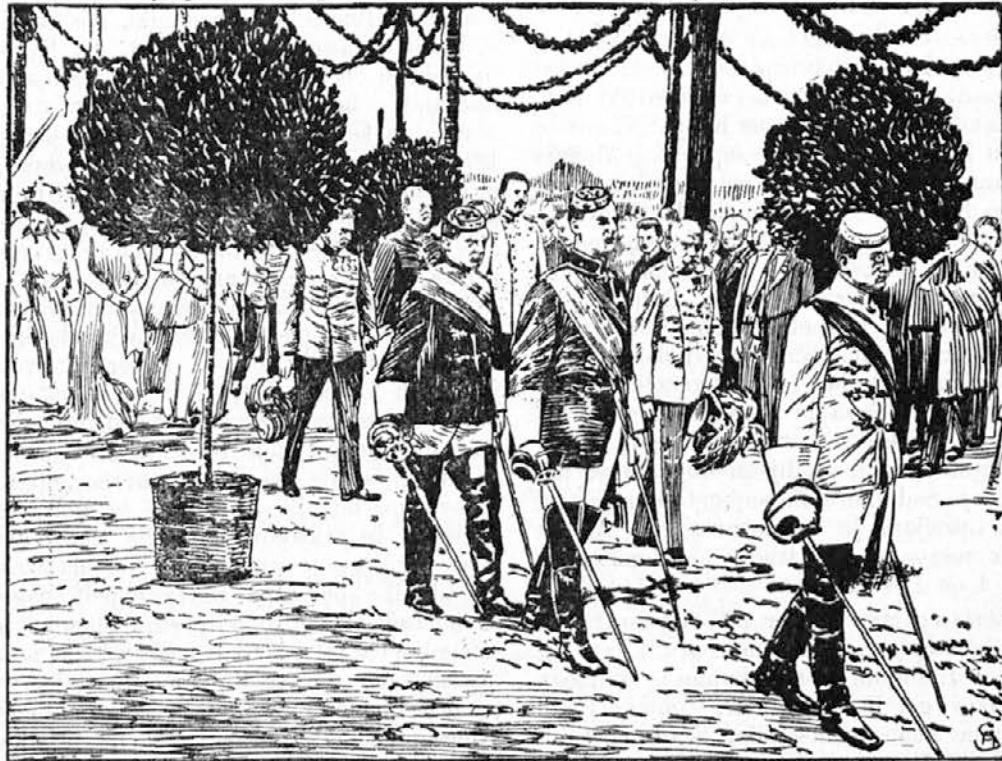
Od Albancev zasedeno mesto Dibra.

Mesto Dibra, kamor je sedaj dospelo še 5000 Albancev, stoji sedaj v ospredju dogodkov ob srbsko-albanski meji. Mesto leži ob Črnem Drinu v novozasedenem srbskem ozemlju, tik ob srbsko-albanski meji, ter ima 10 do 12.000 tisoč prebivalcev, ki so spretni jeklarji in usnarji. Dibro Albanci sedaj utrjujejo ter je postala zbirališče albanskih čet. Odtod se odpošiljajo albanski oddelki. Razen tega je sedaj tudi Isa Boljetinac s svojim štabom v Dibri.

Polaganje temeljnega kamna evharistične cerkve na Dunaju.

Ob navzočnosti cesarja Franca Jožefa se je položil na Dunaju temeljni kamen za evharistično spominsko cerkev, ki naj bo priča predlanskega evharističnega kongresa. Cesar je prišel v odprtem vozu iz

Schönbrunna. Na slavnostnem prostoru je pozdravil cesarja predsednik cerkvenega stavbnega komiteja princ Alojzij Lichtenstein, ki je peljal cesarja k dvornemu šatoru, kjer je knez in nadškof dr. Piffl podelil aspergil. Slavnostni govor je imel znani propovednik pater Aedlan. Nato se je vršila procesija k Brigitini kapeli, kjer je knez in nadškof podelil škofovski blagoslov. Cesar se je potem odpeljal v Schönbrunn.

Polaganje temeljnega kamna za evharistično spominsko cerkev na Dunaju. Zgoraj: Cesar Franc Jožef × v izprevodu uniformiranih dijakov; spodaj: knezonadškof dr. Piffl pri blagoslovljenju spominskega križa.

Tedenske novice.

(Odlikovanje.) Dvornemu svetniku na tukajšnjem finančnem ravnateljstvu Jožefu Dobidi je cesar povodom zaprošene vpokojitve podelil komturni križec Franc Jožefovega reda.

(Gozdni mojster) ad personam je postal gozdni in domenski upravitelj na Bledu, Henrik Ribitsch.

(Iz ljudskošolske službe.) Absolventka Ana Keršnikova je pripuščena k brezplačni šolski praksi na Brdu, absolventka Ivana Lipovčeva v Koroški Beli, absolventka Antonija Ažmanova pa na Kropi. Na mesto vodje na dopustu Frana Škofa pride suplentka Alojzija Trillerjeva v Planino pri Jesenicah, na mesto učiteljice na dopustu Ane Kilarjeve pa Josipina Mikoličeva za suplentko na dekliško ljudsko šolo v Novem mestu. Absolventka Karolina Križajeva je imenovana za provizorično učiteljico na enorazrednici v Dolenji vasi pri Senožečah. Suplentka Kornelija Čermeljeva je imenovana za provizorično učiteljico na ljudski šoli v Cerkljah. Provizorična učiteljica na ljudski šoli v Blatni Brezovici Albertina Vajdičeva je premeščena v Borovnico, v Bevke pa pride kot suplentka gđc. Roza Svetličeva, na mesto zaradi študij na dopustu se nahajajoče gđc. Marije Sodnikove. Za suplentko na mestni dekliški šoli v Ljubljani je imenovana gđc. Aleksa Lindtnerjeva na mesto zaradi študij na dopustu se nahajajoče gđc. Leje Levčeve.

(Nadomestne volitve v c. kr. obrtno sodišče.) V zmislu zakona izstopijo s 1. decembrom t. l. iz c. kr. obrtnega sodišča v Ljubljani v prvi skupini iz volilnega razreda podjetnikov gg. Korn Božidar, Tönnies Emil, Beber Fran, Runa Leon, namestnika Szantner Fran in Seeman Pavel ter prisednik vzklicnega sodišča Samassa Maks; iz volilnega razreda delavcev prisedniki gg. Karn Josip, Vrtačnik Fran, Bizjak Peter, Novnic Fran, namestnika Križaj Martin, Melja Jakob in prisednik vzklicnega sodišča Medica Ivan; v drugi skupini iz volilnega razreda podjetnikov prisedniki gg. Rojina Josip, Weibl Josip, Rozman Ivan, Bergant Ivan, Kušar Fran, namestniki gg.: Večaj Alojzij, Vrhovec Fran, Medved Valentin in prisednik vzklicnega sodišča Belec Anton; iz volilnega razreda delavcev prisedniki gg. Brozovič Juri, Piškur Anton, Bajda Ivan, Šimnovec Josip, Gaspari Anton, namestniki gg. Makovec Ivan, Babnik Fran, Frle Josip in prisednik vzklicnega sodišča Kavčič Tomaž; v tretji skupini iz volilnega razreda podjetnikov gg. Čadež Gvidon, Kollmann Robert, Mejač Ivan, namestnika gg. Krulac Ignacij, Soklič Matija in prisednik vzklicnega sodišča g. Lilleg Alojzij, iz volilnega razreda delavcev prisedniki gg. Sekula Josip, Drčar Josip in Petan Fran, namestnika gg. Potočnik Anton, Čuha Josip in prisednik vzklicnega sodišča Mulaček Fran, v četrti skupini iz volilnega razreda delodajalcev prisednik g. Bonač Fran, namestnik g. Hrihar Karel, prisednik vzklicnega sodišča g. Vodnik Alojzij, iz volilnega razreda delodajalcev pa prisednik Čec Karel, namestnik Franke Leon in prisednik vzklicnega sodišča Golli Robert. Volitve se vrše v prvi polovici novembra t. l., natančnejši čas se določi pozneje. Voliti je v prvi skupini velikih obratov izvzemši trgovinske obrate po 4 prisednike volilnega razreda podjetnikov in delavcev in po 2 namestnika podjetnikov in delavcev, za obrtno sodišče po 1 prisednika vzklicnega sodišča volilnega razreda podjetnikov in delavcev, v drugi skupini malih obratov, izvzemši trgovinske

obrate po 5 prisednikov iz volilnega razreda podjetnikov in delavcev po 3 namestnike in po 1 prisednika vzklicnega sodišča, v tretji skupini trgovinskih obratov po 3 prisednike, po 2 namestnika in po 1 prisednika vzklicnega sodišča iz volilnega razreda podjetnikov in delavcev, v četrti skupini delodajalcev in delojemalcev po 1 prisednika, 1 namestnika in 1 prisednika vzklicnega sodišča iz volilnega razreda delodajalcev in delojemalcev. Imetniki (namestniki, poslovodje, zakupniki, voditelji obratov) onih obratov, na katere se razteza pristojnost obrtnega sodišča, morajo tekom treh tednov naznaniti občinskemu predstojniku stajališča svojega obrata za sestavo volilnih imenikov potrebne podatke. Imeniki morajo obsegati tudi one delavce, ki delajo izven obratov ališča proti plačilu. Uradna doba teh prisednikov in namestnikov se konča 1. decembra l. 1917.

(Odredbe za obvladanje jesenskega prometa 1913 v področju državne železniške uprave.) Kakor lani je državnoželezniška uprava tudi že letos vse primerno ukrenila za gladki razvoj tovarnega prometa, ki bo — kakor je pričakovati — v jesenskih mesecih jačji. Ker se je na eni strani vozni park, ki je na razpolago, vsled precejšnjega števila na novo dobavljenih tovornih voz izdatno pomnožil, na drugi strani pa vse primerno odredilo, da bodo vozovi čim hitreje krožili in se čim intenzivneje izkoriščali, je pričakovati, da bo moč ustreči zahtevam glede priprave tovornih voz v najdalekosežnejši meri. Te odredbe bodo pa imele popoln uspeh šele tedaj, če bo tudi občinstvo, ki pošilja blago, v svojem dobro razumljenem interesu kar najkrepkeje podpiralo državnoželezniško upravo in njene organe v stremljenjih po brezhibnem razvoju jesenskega prometa. Vsak posamezni pošiljatelj je v stanu, da pripomore k doseganju željenega cilja. K sredstvom, ki so na razpolago pošiljalcem, da podpirajo z ogromnimi materialnimi žrtvami zvezane odredbe državnoželezniške uprave, spadajo: 1. Dobivanje, oziroma odpošiljanje takih surovin in proizvodov, katere se morajo za jesen in zimo že sedaj nabaviti, še v poletnih mesecih. To se priporoča zlasti vsled tega, ker se more blago te vrste brez težko prevažati v poletnih mesecih. 2. Čim najbolj možno dalekosežno izrabljanje brzojavnega, zlasti pa telefoničnega objavljanja dosegega blaga. Ta način objavljanja je v bistveno korist onim prejemnikom, ki stanujejo bolj daleč od železnice. O postopanju pri oddaji zadevne dovolilne izjave daje pojasnila bližnji c. kr. železniški urad. 3. Pričetek nakladanja takoj po pripravi voz in kar najbolj možno nepretrgano in hitro končanje tega dela. 4. Pričetek skladanja kakor hitro mogoče po prejemu objavnice. 5. Izkoriščanje zgodnjih jutranjih ur kakor tudi večernih in ponočnih ur za skladanje in nakladanje, v kolikor je to po predidčem dogovoru s postajami možno. Postaje imajo nalog, da ustrezajo takim željam, v kolikor to dopušča varnost obrata in pri skladanju, oziroma nakladanju zaposlenih oseb. 6. Pravočasno in na najpotrebnejšo mero omejeno naročanje voz ter ureditev dovažanja blaga v sporazumu s postajo. 7. Čim možno izkoriščanje nakladne teže in nakladne prostornine za nakladanje pripravljenih voz. 8. Zelo hitro odvažanje dosegega in v železniških skladiščih shranjenega blaga takoj po prejemu objavnice, da ne bo blago v skladiščih nakičeno in ne bo ovir pri skladanju, kar se sicer po največ dogaja. 9. Preklic morebitnih prepovedi glede dovažanja blaga od onih postaj, kjer je uvedena železniškouradna prevaževalna služba.

(O zgradbi belokranjske železnice.) V zadnjem času je delo na vsej progi zelo napredovalo. Tudi na doslej najbolj zaostalem prvem oddelku Novo mesto-Laze se opaža očividni napredek. Od postaje Kandija navzgor proti Ruprč vrhu je zgornja zgradba v toliko napredovala, da polagajo že tračnice, oziroma so do 4 km že položene. Eden največjih nasipu v tem oddelku, v gozdu v bližini znane Mrvarjeve gostilne na Hribu, je do malega že dogotovljen. Na postaji Kandija napeljujejo vodovod, ker bodo vodo že zdaj rabili pri stroju za prevažanje materiala. Bržkone že ta teden bo dovršeno tudi delo kamnitega podstavka za železniški most na desnem bregu Krke. Napredek se kaže tudi pri delu razširjenja novomeškega kolodvora. Kurilnica je v glavnem že gotova. Veliki nasip med sedanjim iztočiščem dolenske železnice in novomeškim predorom dobiva čimdalje izrazitejšo obliko. Porabiti bodo morali še več materiala s Kapiteljskega hriba kakor se je prvotno mislilo. Tudi na novomeški postaji se urejuje dosednji tir novi razširjeni progi primerno. Na kesonu sredi Krke so morali preurediti srednji podstavek, katerega so primerno povišali. Zunanji železni obod kesona so zdaj tudi že odstranili, tako, da je ostalo le še spodnje železno obodje, ki sploh ostane v vodi. Novomeški predor bo te dni najbrže tudi v notranjem popolnoma dovršen. V četrtek dopoldne so napravili več močnih razstrelb. V kratkem bodo začeli s pripravami za železni most. Po splošnem mnenju se za 1. maja 1914. določena otvoritev ne bo zakasnela, vsaj za toliko časa ne, kakor se je še pred dvema mesecema mislilo.

(Novi bankovci po 20 K) pridejo v promet dne 2. januarja l. 1914. Dosednji dvajsetkronski bankovci z datumom 2. januarja 1907 se začno dne 2. januarja l. 1914. jemati iz prometa in se bodo mogli zamenjavati za drugi denar do 31. decembra 1915, samo za nove bankovce pa do 31. decembra l. 1921. Po preteku tega časa izgube sedanji bankovci popolnoma svojo veljavo.

(Prememba posesti.) Nekdanji perutninarški zavod v Šiški je dobil včeraj nove gospodarje: Bivšo Hudabunigovo hišo s kosom vrta spredaj ob cesti je kupil gostilničar gospod Franc Čonček za 25.000 kron. Drugo hišo v ozadju s kosom vrta je kupil bivši restavratorev v kazini gosp. Avgust Eder. Ves ostali že parcelirani svet pa je ostal „Kmetski posojilnici za ljubljansko okolico.“

(Igranje v ogrski razredni loteriji je prepovedano.) Znano je, da ogrski kolektanti skušajo z vsemi sredstvi razpečati srečke ogrske razredne loterije tudi na Kranjskem in se v dosego svojega namena poslužujejo celo zavitek z napačnimi naslovi. Občinstvo se sviri pred nakupom omenjenih srečk. Neprijetne posledice protipostavne nabave teh srečk so, da se srečke zaplenijo, morebitni dobitki zapadejo v korist države, poleg tega pa mnoga zamudna pota, ter občutljive denarne kazni. Zatorej ne naročajte srečk ogrske razredne loterije, ako jih pa dobite brez naročila, uničite jih ali pa izročite finančni oblasti.

(Utopljenec so našli) dne 27. p. m. v Novem mestu na stopnicah pri vходу v Krko. Konstatiralo se je, da je utopljenec desetletni Anton Rajer iz Zaloge. Pokopali so ga na novomeškem pokopališču.

(Acetilenska svetiljka je eksplodirala v roki.) Pred kratkim se je napotil novomeški mesar Pavel Haider z acetilensko svetiljko v neki prostor, da posveti. Ker mu ni hotela goreti, je pri luči menda

odvil gornji del, da bi na suh karbid vлил vode. Acetilenov plin pa je eksplodiral in mu desno roko popolnoma osmodil. Proti hudim opečeninam — odločila se je bila namreč po vsej roki koža — je moral iskati pomoči pri zdravniku.

(Vsled deževja narasle vode na Dolenskem.) Zadnje dni je v veliko žalost vinogradnikov tudi na Dolenskem pravo aprilovo vreme. Čisto jasno nebo se naenkrat preobleče z nevihtnimi oblaki, nakar se pojavljajo najraje v zgodnjih ali nočnih urah hude nevihte z nalivi. Vsled teh nalivov so v petek vse vode narasle, doline ponekod so že pod vodo. Tudi Krka je pri Novem mestu že zvrhoma polna. Ti čudni vremenski pojavi so v zvezi z izbruhom ognjenika, najbrže Vezuva.

Razne stvari po svetu.

(Koliko se polovi rib.) Statistika o ribjem lovu v avstrijskem Jadranskem morju pravi, da je bilo leta 1912. vlovljeno vsega skupaj 67,003.685 rib, ki so tehtale skoro 13 milijonov kilogramov in stale malone deset in pol milijona kron. To so pa seveda le ribe, da ne štejemo drugih „plodov morja“, kakor so ostrige, raki itd. Pa še ribe niso vse naštele v tej statistiki, kajti kar love ribiči za zasebno porabo, tega ne navajajo. Lov lanskega leta je bil sploh mnogo izdatnejši nego leta 1911.

(Železniški roparji.) Na vladikavkaški železnici so razdrli roparji železniški tir na progi Batum-Baku. Kmalu nato se je pripeljal osebni vlak. Skočil je s tira, predno ga je bilo mogoče ustaviti. Več železniških voz se je prevrnilo. Izmed potnikov je bilo 40 oseb mrtvih in nad 100 težko ranjenih.

(Smrt pri prešanju grozdja.) V kleti semenišča Grisoni v Kopru so mastili grozdje. Dva delavca, ki sta bila vsak v svojem po 2 m globokem bednju, so vsled nepazljivosti zaprli čez noč v klet. Drugi dan so našli delavca mrtva. Zadušila sta se z vhlajajočim dušikom.

(Iz ljubezni do otroka.) Pred nekaj dnevi je umrla g. Hermine Majcen v Trstu edina hčerka. Iz žalosti vsled smrti otroka se je mati zastrupila. Našli so jo v njeni sobi mrtvo, v rokah je držala še stekleničico, v kateri je bilo še nekoliko fenilove kisline.

(Kolera v Galiciji in Bosni.) V gališkem okraju Skole se je pojavil dne 29. t. m. drugi slučaj kolere. V Sarajevu se je pojavil prvi slučaj kolere, dočim je v drugih krajih v Bosni že mnogo oseb za kolero zbolelo. Obolel je kmet Osmanović iz Doboja. Oblasti so takoj odredile najstrožje varnostne odredbe in izolirali 25 oseb, ki so stanovale v isti hiši, kakor Osmanović. Tudi strežniško osebje v bolnišnici in izprevoznike vlaka, s katerim se je vozil Osmanović, strogo nadzorujejo.

(Kolera v Pragi.) V Pragi se je pojavil slučaj kolere. Kakor objavlja sanitetni oddelek c. kr. namestništva, se je podala 68letna vdova Fanča Galdi 17. septembra iz Zemuna v Bosenski Brod, odtod je pa 22. septembra s svojim zetom potovala čez Zagreb in Dunaj v Prago, kamor je došla 24. septembra in se je nastanila pri svojih sorodnikih v Kraljevih Vinohradih, Budač ulica 12. Dne 25. septembra je Fanča Galdi obolela na znakih kolere. Pozvali so k njej mestnega zdravnika dr. Červinko; 26. septembra se je njeno zdravje poslabšalo, 27. septembra pa je umrla.

Rajnico so še tisti dan v češkem patologičnem zavodu obducirali in izvedli bakteriološko preiskavo, pri kateri se je dognalo, da je Fanča Galdi umrla za kolero. Izvedli so takoj obširne varnostne odredbe in izolirali vse osebe, ki so občevala z rajnico.

(Rop na cesti.) V ulici Tivarnella v Trstu sta napadla dva neznanca nekega izseljenca iz Galicije. Eden roparjev ga je držal, drugi pa mu je vzel iz žepa denarnico, v kateri je bilo 280 kron.

Kmetijstvo in gospodarstvo.

Nekaj navodil za trgateg.

Dolenjsko vino slovi sicer na Kranjskem, izven naših mej se pa ne sliši o njem skoraj nič. To pa zaradi tega, ker skrbimo premalo, da bi se prilagodil okus vina onim zahtevam, ki jih stavi svetovna kupčija. Čviček (naše rdeče vino) se bo pač le pil večinoma v onih krajih, kjer je udomačen že danes. Izven Kranjske se bode dal težko razširiti. Bela vina bi se pa dala prodajati prav lahko komur si bo. Skrbeti bi morali le, da imajo svetlo barvo. Danes se najvišje cenijo svetlozelenkasta vina. Tudi ne marajo izven Kranjske belih vin, ki imajo le nekoliko zagaten okus ali pa celo okus po tropinah.

Svetla barva in gladek okus se pa da doseči le, če grozdje takoj zmastimo in stisnemo. Štajerci in Nižjeavstrijci, ki pridelajo slovita in povsod znana vina, se ravna po pravilu, da more biti vse grozdje, ki je bilo natrgano čez dan, vsaj do prihodnjega jutra že odtisnjeno (prešano) in kot mošt v sodu. Ako se pusti mošt na tropu, izluži namreč precej zagatne čreslove kisline iz lupin, pešk in posebno iz hlastin (pecljev). Največ zagatnih snovi dobi mošt iz pecljev. Raditega imajo tam, kjer izdelujejo vina finejšega okusa, navado, da grozdje pecljajo, to se pravi, jagode ločijo od hlastin. To se izvrši s posebnimi pecljalnimi stroji ali pa na navadni pecljalni mreži, ki se položi čez kad. Grozdje se nasiplje na mrežo ter z grebljicami ali z rokami poriva po mreži sem in tja. S tem se odtrgajo jagode in padejo skozi mrežo v kad, peclji pa ostanejo na mreži in se tako ločijo od jagod. Tako pecljanje je priporočljivo pred vsem tam, kjer name ravamo pustiti mošt nekaj časa na tropu. To moramo izvesti pri črnini in tudi pri čvičku, da dobimo potrebno barvo. Priporočljivo je pecljanje vsega grozdja. Na vsak način bi pa morali pecljati vsa rdeča vina (tedaj čviček) in črnine in bi s tem močno povzdignili okus teh vin.

Pokipi naj mošt pod kipelno veho, ker preprečimo s tem, da bi vplival zrak na kipeči mošt. Kakor vsem znano, se mošt segreje med kipenjem in gorak mošt je vedno v nevarnosti, da se naleze cike. To pa je izključeno, če nima zrak pristopa k moštu, oziroma k vinu. Ohranilo bi se pri nas marsikatero vino, ne da bi pričelo cikati, ko bi kipelo pod kipelno veho.

Važno je tudi, da nam pri kipenju ves sladkor pokipi. Če ostane kaj sladkorja nepokipelega, ne pride vino do miru. Pred vsem nam prične zopet pokipevati spomladi, ko postane v kleti gorkejša. To pa ni ravno prijetno. Da mošt, bodisi vinski ali sadni mošt, dobro pokipi, mora biti pravilno gorak. Premrzli mošt pre-

počasi kipi in vsled tega zaostane. V pregorkem moštu delujejo kipelne glive pa prehitro in prekrepeko ter otrpnejo, predno je pokipel ves sladkor. Najpopolnejše nam pokipi mošt, če ima 15° do 18° C predno prične kipeti. Čim večji je sod, tem bolj je nevarna višja toplota. V slučaju pa, da je ponehal mošt kipeti, a je še vedno sladak, se pomešajo drože in s tem kipelne glive, ki so se že usedle na dnu, med vino, in če je v kleti toplota primerna, bodo zopet pričele delovati. Ako je bilo grozdje zdravo, se ni ničesar bati, če pomešamo droži zopet med vino. (Mnogi celo prevažajo v novembru in decembru pokipelo vino nepotočeno in z droži vred brez kakih posledic.) Ako bi pa ne bili odbirali gnilih jagod z največjo skrbnostjo, potem se nahaja seveda med drožmi razna nesnaga in bi bilo nevarno, premešavati pokipelo vino.

Omenil bi še, da se tudi priporoča večkrat pomešati že pokipelo vino, če hočemo znižati kislino.

R. Zdolšek.

(Prašičja in perutninarska razstava v Št. Jerneju) ki jo je priredila c. kr. kmetijska družba v torek, dne 16. septembra, se je izvršila ob najlepšem vremenu in ob mnogobrojni udeležbi razstavljalcev. Na prostornem sejmišču je bilo na dve strani v dveh dolgih vrstah postavljenih 180 ograj za prašiče. Mnogo živali je moralo pa ostati na vozovih, ker je bilo premalo prostora pripravljenega. Perutninarska razstava je bila razvrščena v dveh dolgih vrstah ob vsaki strani ceste, ki pelje proti Orehovici. Razstava je posebno uspela glede razstavljenih prašičev, ne samo po številu razstavljenih živali, ampak tudi po tem, da je bilo mnogo prav lepih živali, ki so enega in drugega obiskovalca spodbujale k posnemanju tako lepe reje. Pri-glašenih je bilo 33 merjascev in 200 svinj, nad polovico teh praseti. Razdelilo se je skupaj 74 premij v vrednosti 1100 K. Za perutninarsko razstavo je bilo pri-glašenih 141 kokoši, 62 rac, 22 gosi in 46 puranov. Prisodilo se je 80 premij v skupnem znesku 60 K. V tem oddelku so se najbolj odlikovali purani. Deželni odbor je dal za razstavo 800 K podpore.

(Šadna razstava za Reško dolino.) Kmetijske podružnice Trnovo, Prem, Košana in Vrem prirede sadno razstavo za Reško dolino na Bitnjah pri Klobučarju, železniška postaja Kilovče, od 5. do 12. oktobra 1913. Spored: Nedelja, dne 5. oktobra, ob pol deseti uri dopoldne sveta maša pod milim nebom, ob desetih dopoldne otvoritev in ogled razstave, ob 11. uri dopoldne predavanje: Gospodarski pomen sadjarstva za Reško dolino; predava sadjarski učitelj M. Humek. Ob 3. uri popoldne predavanje: Važnost sadnih vrst pri sadni kupčiji. Sadni izbor za Reško dolino. Predava strokovni učitelj R. Zdolšek. — Ponedeljek, dne 6. oktobra, ob 8. uri zjutraj predavanje: Sadna uporaba v gospodinjstvu; predava strokovni učitelj R. Zdolšek. To predavanje je namenjeno zlasti za ženske. — Nedelja, 12. oktobra, ob 10. uri dopoldne predavanje: Priprava zemlje za nove nasade. Razstreljevanje zemlje v sadjarstvu; predava sadjarski učitelj M. Humek. Ob 2. uri popoldne predavanje: Brezalkoholna sadna uporaba. Sadna industrija. Predava sadjarski učitelj M. Humek. Po predavanju sklep razstave, srečolov in prosta zabava s sodelovanjem pevskega društva «Košana». Vstop v razstavo prost.